

PRITARTA
Rokiškio rajono savivaldybės tarybos
2021 m. kovo 26 d. sprendimu Nr. TS-41

ROKIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS TARYBOS ANTIKORUPCIJOS KOMISIJOS 2020 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

Rokiškio rajono savivaldybės 2019 – 2023 metų kadencijos Tarybos Antikorupcijos komisija patvirtinta 2019 metų savivaldybės tarybos sprendimais.

Antikorupcijos komisija savo veikloje vadovaujasi pagrindiniu Lietuvos įstatymu- Lietuvos Respublikos Konstitucija.

Įstatymais, reglamentuojančiais vietos savivaldos veiklą ir korupcijos prevencijos politiką: Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymu, Rokiškio rajono savivaldybės tarybos reglamentu ir kitais normatyviniais aktais.

Ataskaitiniu laikotarpiu Komisija, iki 2020 m. gruodžio 31 d., vadovavosi Antikorupcijos komisijos nuostatais, patvirtintais Savivaldybės tarybos 2019 m. gegužės 31 d. sprendimu Nr. TS-125. Dabar Komisija vadovaujasi naujos redakcijos nuostatais, patvirtintais Rokiškio rajono savivaldybės tarybos 2021 m. sausio 29 d. sprendimu Nr. TS-5, kuriuose padarytos pataisos, atitinkančios nacionalinių teisės aktų, reglamentuojančių Antikorupcijos komisijų veiklą, pataisas.

Dabar veikiančios Antikorupcijos komisijos sudėtis patvirtinta savivaldybės tarybos 2019 m. lapkričio 29 d. sprendimu Nr. TS-240 ir, ataskaitiniame, 2020 metų laikotarpyje, nesikeitė. Ją sudaro 8 rajono savivaldybės tarybos nariai - Stasys Meliūnas (komisijos pirmininkas), Zenonas Viduolis (komisijos pirmininko pavaduotojas), Ričardas Burnickas, Algis Čepulis, Stanislovas Dambrauskas, Dalia Maželienė, Lina Meilutė-Datkūnienė, Egidijus Vilimas; keturi visuomenės atstovai-rajono seniūnaitijų seniūnaičiai: Deividas Zaluba, Nijolė Čepukienė, Valdas Nauburaitis, Jonas Rubikis. Visuomenės atstovai sudaro per 1/3 komisijos dalį, taip, kaip to reikalauja Komisijos veiklos reglamentas (nuostatai).

Atkreiptinas dėmesys dėl Antikorupcijos komisijos sudarymo – negalima pripažinti, kad ji sudaryta laikantis esminio proporcinio savivaldybės tarybos daugumos ir mažumos atstovavimo principo, įtvirtinto Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 15 str. 1 dalyje. Šis svarbus, demokratiją užtikrinantis principas, neišlaikytas todėl, kad ne visos savivaldybės tarybos mažumai ar daugumai priklausančios savivaldybės tarybos narių frakcijos ar savivaldybės tarybos narių grupės yra deklaravusios savo statuso (atstovavimo mažumos ar daugumos).

Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu komisijos atsakingosios sekretorės pareigas atliko ir atlieka Rasa Baranovskienė.

Antikorupcijos komisija užima labai svarbią vietą savivaldybės valdžios institucinėje sąrangoje, turi gyvybiškai svarbią misiją demokratinėje santvarkoje - atliepti demokratijos lūkesčius, užtikrinti konstitucinį, demokratinį vietinės valdžios modelį.

Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtinti demokratinės valstybės valdymo principai savivaldoje užtikrinami ir įgyvendinami būtent per savivaldybės Antikorupcijos komisiją, Etikos komisiją ir Kontrolės komitetą, kuriems vadovauti pirmininkus deleguoja savivaldybės tarybos opozicija. Todėl savivaldybės taryboje opozicijos vadovaujama, mažumos ir daugumos atstovavimo proporcingumo principu sudaryta Antikorupcijos komisija, yra ne vien Korupcijos prevenciją vykdančios savivaldybės tarybos struktūros dalis, bet pliuralistinės demokratijos išraiška. Jos priedermė - atlikti savivaldybės tarybos mažumos gynimą, vykdyti opozicijos funkcijas, tai yra, neleisti savivaldybėje įsigalėti vienai dominuojančiai politinei jėgai, pažaboti galimą vietinės valdžios savivalę, tuo išlaikyti konstitucinį valdžios modelį, savivaldybės valdyme užtikrinti pliuralistinę demokratiją, pastebėti ir nurodyti valdančiosios daugumos klaidas ir trūkumus.

Antikorupcijos komisijos veikla, jos tikslai ir uždaviniai tarpiai koreliuojasi su bendrosiomis valstybės antikorupcijos politikos nuostatomis, įtvirtintomis Lietuvos Respublikos Korupcijos prevencijos, Viešųjų ir privačiųjų interesų derinimo valstybinėje tarnyboje ir kituose nacionalinės teisėkūros normatyviniuose aktuose.

Komisija vykdo Rokiškio rajono savivaldybės korupcijos prevencijos politiką, pagrįstą rajono savivaldybės Korupcijos prevencijos programa ir jos įgyvendinimo priemonių planu, patvirtintu 2019 m. gruodžio 20 d. Rokiškio rajono savivaldybės tarybos Sprendimu Nr. TS-266 „Dėl Rokiškio rajono savivaldybės administracijos 2020–2022 metų korupcijos prevencijos programos ir jos įgyvendinimo priemonių plano patvirtinimo“

Programa įsigaliojo nuo 2020 m. sausio 1 d. ir galios iki 2022 m. gruodžio 31 d.

Savivaldybės taryba, patvirtindama Korupcijos prevencijos programą, siekia sumažinti korupcijos pasireiškimo tikimybės veiksnių riziką rajono savivaldoje, optimizuoti korupcinio pobūdžio veiksnių valdymą ir kontrolę, skatinti savivaldybės administracijoje, įstaigose, įmonėse ir organizacijose, taip pat, fizinių asmenų veikloje, nepakantumą korupcijos apraiškoms, kurti kryptingą korupcijos prevencijos ir kontrolės sistemą. Programai įgyvendinti patvirtintas Priemonių planas.

Tai pagrindiniai korupcijos prevencijos politiką rajono savivaldybėje formuojantys dokumentai, kurių rengime ir įgyvendinime dalyvauja Antikorupcijos komisija.

Patvirtintos Korupcijos prevencijos programos strateginis tikslas yra: mažinti korupcijos pasireiškimo savivaldybėje tikimybės riziką, didinti savivaldos institucijų veiklos skaidrumą, atvirumą ir prieinamumą, gerinti savivaldybės skaidrumo reitingą, lyginant su kitomis savivaldybėmis.

Strateginiam tikslui pasiekti savivaldybė turi šias, tęstines Korupcijos prevencijos programos vykdymo kryptis:

- korupcijos prevencija Savivaldybės įstaigose (atsiradimo tikimybės mažinimo galimybės);
- savivaldybės administravimo procedūrų, veiklos sprendimų ir viešųjų paslaugų skaidrinimo užtikrinimas;
- visuomenės sąmoningumo formavimas.

Savivaldybės tarybos Antikorupcijos komisija didelį dėmesį skyrė ir skiria korupcijos prevencijai savivaldybės įstaigose, kaip vienam iš svarbiausių veiksnių, mažinančių korupcijos rizikos galimybes bei faktorių, suteikiančių prielaidas gyventojams geriau vertinti savivaldybės tarnautojų ir politikų veiklą, didinti pasitikėjimą vietos savivalda.

2020 metais Komisijos veiklos intensyvumui, posėdžių organizavimo sklandumui, (kaip ir kitose savivaldos srityse) neigiamos įtakos turėjo šalyje paskelbta ekstremali padėtis dėl koronaviruso pandemijos. Komisija turėjo pereiti prie virtualių - nuotolinių posėdžių formos. Tam reikėjo atitinkamai pasiruošti, prireikė laiko. Atsirado naujų sunkumų ir iššūkių organizuoti posėdžius, parengti posėdžių klausimus, pateikti posėdžių darbotvarkėse numatytų nagrinėti klausimų medžiagas. Kai kuriems Komisijos nariams, atstovaujantiems gyventojų bendruomenės seniūnaitijas, prisijungimas internetu dalyvauti posėdžiuose, kol kas taip ir liko neįveiktu iššūkiu – trims seniūnaitiams iš Komisijos sudėtyje esančių keturių, prisijungti ir dalyvauti vykusiuose nuotoliniuose posėdžiuose, nepavyko nei karto.

2020 metų Seimo rinkimų vykusios kampanijos paskutiniaisiais mėnesiais, siekiant išvengti antikorupcijos komisijos veiklos neigiamų interpretacijų, Antikorupcijos komisijos posėdžiai nebuvo organizuojami.

Nežiūrint išvardintų, objektyvių trikdžių, Komisija aktyviai vykdė veiklą: organizuoti, parengti ir praveisti 4 Komisijos posėdžiai. Juose išnagrinėta 13-ka svarbių, aktualių klausimų, iš kurių 3 nagrinėti papildomai. Į Komisijos posėdžio darbotvarkę įtraukti klausimai, atlikti antikorupciniai tyrimai, buvo dėl pranešimų gautų iš gyventojų pasitikėjimo linija ir kitomis pasitikėjimo priemonėmis. Vienas klausimas išnagrinėtas dėl informacijos, gautos iš žiniasklaidos

priemonių, du – nagrinėtas pačių Komisijos narių iniciatyva ir vienas rajono mero iniciatyva. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad 2020 metais pasitikėjimo kanalais į Antikorupcijos komisiją dėl įvairių galimai neskaidrių veiklos procesų savivaldybėje, kreipėsi 4 pilietiškai gyventojai. Kai tuo tarpu 2019 metais toks atvejis buvo tik vienas. Dar ankstesniais metais tokių piliečių kreipimosi į Antikorupcijos komisiją, aplamai, nebuvo. Darytina išvada, kad yra požymiai atsirandančio gyventojų pasitikėjimo savivaldybės vidaus institucijomis, užsimezgančio deramo atsakomojo ryšio gyventojų ir jų interesus atstovaujančių savivaldos institucijų.

Komisijos posėdžiai vyko vadovaujantis demokratijos, pagrįstos laisvos pliuralistinės nuomonės išreiškimo, supratimo, pagarbos kitokia nuomonę turinčiajam, principais.

Į posėdžius buvo kviečiami ir juose dalyvavo politinio pasitikėjimo savivaldybės valstybės tarnautojai, savivaldybės administracijos ir jai pavaldžių įstaigų vadovai, kompetentingi specialistai, galintys suteikti informaciją arba konsultaciją, būtiną nagrinėjant komisijos posėdžių darbotvarkėse numatytus klausimus bei priimant sprendimus svarstomais klausimais.

Pagal kiekvieną komisijos darbotvarkės klausimą paruoštas atitinkamas sprendimas.

Dėl Antikorupcijos komisijos nustatytų ir posėdžiuose apsvaistytų trūkumų dėl savivaldybės institucijų ar atskirų valstybės tarnautojų veiklos parengti raštai rajono savivaldybės administracijos direktoriui arba savivaldybės administracijai pavaldžių įstaigų vadovams pagal jų kompetenciją, kuriuose pareikalauta ištaisyti, patobulinti veiklą arba pašalinti nustatytas prielaidas, sudarančias galimybes atsirasti korupcijai.

Vienas iš efektyvių būdų tobulinti antikorupcijos politiką yra antikorupcinis švietimas. Įvertinant tai, Antikorupcijos dienos proga, kartu su Lietuvos Respublikos specialiuoju tyrimų tarnybos Antikorupcinio švietimo skyriaus vyriausiąja specialiste Rita Škutiene, siekiant skatinti, ugdyti jaunimo nepakantumą korupcijai, gruodžio mėnesio pirmoje pusėje, buvo inicijuoti antikorupciniai renginiai, nuotoliniu būdu, rajono švietimo įstaigų vyresniųjų klasių moksleiviams.

Apibendrinant rajono savivaldybės tarybos Antikorupcijos komisijos veiklą 2020 metas darytina išvada, kad komisija atliepė lūkesčius atstovauti atstovaujamosios demokratijos ir nuomonių pliuralizmo principus rajono savivaldybėje, atliko atitinkamą korupcijos prevencijos darbą.

Žvelgiant į antikorupcijos veiklos perspektyvas, atkreiptinas dėmesys į tai, kad kuriant efektyvią, tvarią antikorupcinę sistemą rajono savivaldybėje, būtinos kompleksinės, sisteminės, nuoseklios priemonės, darančios reikiamą poveikį vidiniams ir išoriniams savivaldybės aplinkos veiksniams, vienaip ar kitaip įtakojantiems korupcijos pasireiškimą.

Įvardintinos tokie, tvarios antikorupcijos politikos, sisteminiai veiksmai:

- visuomenės pilietiškumo lygio kėlimas, tobulinant ir modernizuojant švietimo programas, formuojant žmonių nepakantumą bet kokioms korupcijos apraiškoms bei skatinant nulinę toleranciją bet kokios korupcijos formoms;
- visų lygių valstybės tarnautojų ir darbuotojų sąmoningumo, motyvacijos ir kvalifikacijos kėlimas;
- veiklos procesų viešumo ir teisinio reglamentavimo tobulinimas;
- technologinių galimybių plėtra, mažinanti žmogiškojo faktoriaus dalyvavimą veiklų procesuose;
- kitos, kompleksinės, tęstinės, antikorupcinėje veikloje pagrįstos, korupcijos prevencijos priemonės.

Antikorupcijos, korupcijos prevencinė veikla, jos efektyvumas rajono savivaldybėje, savivaldybės administracijoje, jai pavaldžiose įmonėse ir įstaigose, vertintina su būtinumu ją efektyvinti.

Remiantis teorinėmis studijomis ir praktinėmis patirtimis darytina išvada: korupcijos prevencija bus efektyvi tik tuo atveju, kada į antikorupcijos veiklą įsitrauks visi, be išimties, valstybės tarnautojai, savivaldos darbuotojai, visuomenė, formalūs judėjimai, visuomeninės organizacijos, bendruomenės, kiekvienas rajono gyventojas. Be šių veiksnių ir sąlygų, dabar gi,

nežiūrint kai kurių teigiamų poslinkių, pasiekiamų atskirų vienetinių, personalių pastangų dėka, antikorupcijos veikla, vis tik, išlieka formali ir netvari.

Atskiros, vieningo palaikymo neturinčios iniciatyvos atgrasyti daryti korupcines veikas, užkirsti kelią korupciniams procesams savivaldybėje, deja, pripažintinos neefektyviomis.

Antikorupcijos komisijos pirmininkas

Stasys Meliūnas